ROK X WRZESIEŃ 1936 Nr. 1 (82)

WARSZAWA

GŁOS WARSZAWSKI

MIESIĘCZNIK

ORGAN ZARZĄDU
ODDZIAŁU GRODZ. M. ST. WARSZAWY
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

TREŚĆ NUMERU:

GŁOS WARSZAWSKI

ROK X • 1936/7 • WRZESIEŃ • Nr. 1 (82)

Czy i Warszawa powiększy kadry analfabetów?

Do roku bieżącego Warszawa mogła być dumna z tego, że dla wszystkich dzieci miała miejsce w szkołach powszechnych. W tym roku po raz pierwszy część dzieci w wieku szkolnym do szkoły nie dostanie się, gdyż braknie dla nich nauczycieli.

Jesteśmy świadkami wędrówek rodziców od szkoły do szkoły i wszędzie brzmi ta sama odpowiedź: „Nie ma miejsc!"

— Więc co mamy robić z dzieckiem? — zapytują rozgoryczeni rodzice. A są to przeważnie ci, którzy nie poślą swych dzieci do szkół prywatnych, bo nie mają za co. Zresztą do publ. szkół powszechnych masowo wstępują dzieci inteligencji. Tym zawsze łatwiej zdobyć miejsce. Więc ciemnota pochłonie przedewszystkim dzieci rodziców materialnie źle sytuowanych.

60 dzieci w klasie stało się normą. Coraz częściej notujemy klasy, liczące nawet ponad 60 dzieci. To przeludnienie klas najlepiej zilustruje fakt, następujący. Oto rodzice jednej z uczenic zmuszeni byli przenieść się z Ochoty na Pragę. Obeszli wszystkie tam szkoły, lecz nigdzie nie przyjęto im dziecka, uczęszczającego przedtem do szkoły na Ochocie. Ponieważ rodzice pragnęły, aby się dziecko uczyło, więc musi ono odbywać wędrówki z Pragi na Ochotę. Niewiele będzie warta nauka w takich warunkach zdobywana. Dla tych, którzy nie będą mogli dostać się do szkół, szkoły te zastąpi ulica. Będą się wałęsać mali bezrobotni tak samo, jak próżnują przymusowo bezrobotni nauczyciele w tejże stolicy.

Pod wielkim znakiem zapytania trzeba stawiać również wyniki nauki dzieci, które uczą się w szkołach. Wiariant—obniżony. Klasy przepełnione. Brak zastępstw za chorych i urlopowanych na krótki okres czasu nauczycieli zaostrzy jeszcze bardziej sytuację, jaką mieliśmy w r. ub. Oto po zliczeniu w jednej ze szkół liczby godzin

opuszczonych przez chorych nauczycieli liczba ta wyniosła aż 30 godzin tygodniowo.

Wszyscy wiemy o sztukowaniach, zastępstwach, organizowanych przez kierownictwa w takich wypadkach. Jest to właściwie parodia nauki, nie mówiąc już o stratach wychowawczych, gdyż dzieci widzą to łatanie i to, jaką jest ich praca w tych warunkach.

Przy pogorszonych warunkach pracy liczba zachorowań nauczycielskich na pewno nie zmniejszy się. Ogólna zaś liczba dzieci w szkołach zwiększyła się wydatnie.

Nie można dopuścić do tego, aby stolicę nawiedził masowy analfabetyzm i aby dzieci uczęszczające do szkół nie korzystały z pełnego choć i tak już uszczuplonego wymiaru godzin.

Nowy rok doświadczeń

(Na marginesie rocznych sprawozdań z konferencyj rejonowych w Warszawie za rok 1935/6)

Zamieszczając w niniejszym numerze Głosu Warszawskiego sprawozdania roczne z konferencyj rejonowych w Warszawie, pragniemy przedstawić ogółowi nauczycielstwa warszawskiego dorobek współpracy władz szkolnych z nauczycielstwem warszawskim, na polu dokształcania i organizowania pracy w szkole.

Dorobek ten jest poważny, a łatwo może ujść uwagi, gdyż nauczycielstwo, rozbite na siedem rejonów wizytacyjnych, nie zawsze jest poinformowane o tym, co się dzieje w sąsiednim rejonie. Z zapoznania się ze sprawozdaniami wyniknie i ta korzyść, że nauczycielstwo może przejmować pożyteczną inicjatywę jednego rejonu, aby ją przenieść na teren własnego rejonu. Przegląd prac konferencyj rejonowych pozwoli na zaobserwowanie różnic w pracach różnych rejonów, a ich analiza ułatwi wysunięcie własnych nowych pomysłów.

Prace konferencyj rejonowych warszawskich posuwają się w trzech zasadniczych kierunkach: psychiczno-wychowawczym, dydaktyczno-metodycznym, poza tym konferencje kierowników noszą charakter mieszany z uwzględnieniem tematów szkolno-administracyjnych.

Z zasady nauczycielstwo pracuje w różnych grupach, odpowiadających aktualnym zainteresowaniom ich członków. Grupy te noszą nazwy sekcyj, komisyj, podkomisyj, przy czym zauważyć należy,

że nomenklatura jest tu nieustalona, co łatwoby można było na tere≠nie warszawskim osiągnąć.

W dziale organizacyjnym naszych konferencyj mamy do za≠notowania szereg nowych doświadczeń.

Oto na terenie jednego rejonu wprowadzono zasadę, że prace wszystkich grup konferencyjnych odbywają się jednocześnie w tych samych godzinach wyznaczonego wspólnego dnia. Po dwu lub trzech lekcjach rannych, całe nauczycielstwo rejonu zbiera się w oznaczo≠nych miejscach, aby prowadzić prace konferencyjne. Pomysł ten na≠leży uznać za celowy. Nauczycielstwo nasze narzeka słusznie na prze≠pracowanie. Różne konferencje rejonowe, prowadzone w godzinach wieczorowych, zmuszają nauczyciela do ciągłego wędrowania tram≠wajami z jednego krańca miasta na drugi, co pociąga za sobą utratę nieraz do 3 godzin czasu. Konferencje rejonowe z zasady winny się odbywać w godzinach lekcyjnych, tak bowiem mówią odnośne prze≠pisy. Organizowanie konferencyj rejonowych w godzinach lekcyj≠nych bezsprzecznie wpływa ujemnie na pracę w szkole, szczególniej zaś gdy co dwa lub trzy dni inna grupa nauczycielska opuszcza szko≠łę, aby wziąć udział w konferencji.

Aby tego uniknąć wprowadza się coraz częściej konferencje, oparte na odczytach czy referatach w godzinach wieczorowych.

Ustalenie na początku roku, że w danym rejonie wyznacza się np. 6 dni w roku na konferencje rejonowe, że wszystkie grupy będą pracować jednocześnie w wyznaczonych dniach i godzinach — w kon≠sekwencji doprowadzi do tego, że: 1) unikniemy przepracowania nau≠czyciela, 2) zmniejszymy liczbę konferencyj, 3) bardziej skondensu≠jemy ich pracę, która stanie się pożyteczniejsza, 4) ułatwimy sobie rozplanowanie pracy na cały rok, 5) równomiernie obciążymy pracą poszczególne grupy nauczycieli.

Drugą zdobyczą naszych konferencyj jest coraz częstsze zapra≠szanie na konferencje instruktorów szkolnych.

Instruktorzy szkolni nietylko przysłuchują się obradom, ale co ważniejsza, sami referują, prowadzą lekcje, pełniąc przykładowo obowiązki nauczycieli.

Instruktorzy w tej roli bardzo mile są widziani przez nauczycieli i pracują naprawdę pożytecznie. Nauczycielstwo warszawskie ma okazję do poznania swych instruktorów, ma możność usłyszenia auto≠rytatywnych odpowiedzi na różne wątpliwe kwestje, związane z nau≠czaniem wg. nowych programów, ma możność skontrolowania swej pracy na tle pracy instruktora.

Tego rodzaju praca instruktorów szkolnych winna być coraz bardziej rozszerzona, a celowość istnienia instytucji instruktorów szkolnych zyska wiele na powadze.

Zaznaczyć należy, że coraz częściej na konferencje rejonowe zapraszani bywają wybitniejsi profesorowie szkół akademickich w charakterze prelegentów, co umożliwia osiągnięcie poważniejszego poziomu w pracach konferencyj.

Zauważyć też można zmniejszenie się liczby lekcyj praktycznych, prowadzonych przez nauczycieli. Lekcje te niezawsze są „wzorowymi", jak często się je nazywa i nie zawsze odnoszą poważniejsze rezultaty. Natomiast coraz częściej spotyka się hospitacje szkoły, jako całości, z uwzględnieniem szczególnie strony wychowawczej szkoły i organizacji wychowania.

Związane to jest z powszechnie już znanym zjawiskiem, że w szkole powszechnej sprawy wychowawcze odgrywają coraz to poważniejszą rolę.

Pocieszającym faktem jest prowadzenie przez różne rejony prac naukowych, związanych z opracowaniem monografii danego rejonu czy środowiska.

Prace te utrudnia pewna przypadkowość w podziale stolicy na rejony, oparta nie tyle na przeszłości historycznej, czy całości gospodarczej danego rejonu, ile raczej na liczbie szkół i nauczycieli. W każdym bądź razie prace te uznać należy za pożyteczne, gdyż zwracają uwagę nauczyciela na charakter i przeszłość środowiska, umożliwiając mu tym samym zastosowanie regionalizmu w nauczaniu. Znaczenie tej sprawy jest tym ważniejsze, że Warszawa otrzymuje nowy element nauczycielski przeważnie z prowincji, spośród osób już wysłużonych i związanych z Warszawą raczej urzędowo, aniżeli psychicznie i uczuciowo. Ludzie tacy potrzebują nie raz wielu lat pobytu w Warszawie, aby spostrzec i poznać specyficzne cechy i rolę różnych dzielnic Warszawy.

Ciekawą zdobyczą niektórych rejonów jest również nawiązywanie kontaktu szkół ze społeczeństwem danego rejonu przez organizowanie międzyszkolnych uroczystości o charakterze wychowawczym dla szerokiego ogółu.

Programy tych uroczystości wypełniają zespoły różnych szkół, mając możność przeprowadzenia szlachetnie pojętej rywalizacji oraz możności ujawnienia swego dorobku przed szerokim ogółem. To nawiązywanie kontaktu między różnymi szkołami oraz szerokimi warstwami społeczeństwa jest faktem godnym uwagi.

Praca na terenie konferencyj rejonowych ma tę przewagę nad pracą organizacyj społecznych, że prowadzona może być w godzinach lekcyjnych, skąd ma zapewnioną frekwencję, a prowadzona pod opieką władz szkolnych ma za sobą pewien urzędowy autorytet, co również nie jest bez znaczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Wydział Pedagogiczny miejscowego oddziału Z. N. P. tak musi organizować swe prace, by uzupełniać luki w dokształcającej pracy konferencyj, prowadząc je na innych zasadach.

Sprawozdania z poszczególnych rejonów

Rejon I

Inspektor Cz. Drabarek; przew. konf. rej. I. Wójcicki.

Konferencje rejonu I jako cel pracy postawiły sobie przyjście z pomocą nauczycielstwu w realizacji nowych programów i założeń statutu publ. szk. powsz. Na pierwszych zebraniach Sekcyj ułożono plany pracy, mające na względzie przedewszystkim praktyczne podejście do zagadnień.

Zorganizowano osiem Sekcyj: Wychowawczą, Humanistyczną i Klas Niższych, Matematyczną, Przyrodniczo-geograficzną, Drugoroczności i Dzieci Trudnych do Prowadzenia, Zajęć Praktycznych i Rysunku, Śpiewu i Wychowania Fizycznego. Poza tym odbywały się Konferencje Kierowników, z którymi Sekcja za pośrednictwem Zarządu pozostawały w ścisłym kontakcie.

Za zasadę przyjęto, by wszystkie szkoły rejonu miały przedstawicieli w każdej Sekcji. Większość Sekcyj korzystała z pomocy pp. instruktorów.

Sekcja Wychowawcza — przew. kol. Cz. Godlewski.

Opracowano zagadnienia: 1. Praca domowa ucznia — ref. kol. Domański. 2. Harcerstwo i gromady zuchowe — ref. kol. Czudy. 3. Wykorzystanie zbadanego środowiska szkoły dla potrzeb pracy wychowawczej i dydaktycznej — ref. kol. Zawadzki. 4. Statut i organizacja pracy w S. K. O. — ref. kol. Godlewski.

Na zebraniu dnia 19.II. r. b. wyłoniona została Podsekcja Badania Środowiska, która postawiła sobie za cel w bieżącym roku szkolnym sporządzenie planu dzielnicy Wola z uwzględnieniem na nim objektów, godnych poznania przez dzieci szkolne. Podsekcja połączyła się w pracy z Podkomisją rejonu IV, obejmującego część tej samej dzielnicy. Wciągnięto do pracy wszystkie szkoły obu rejonów. Plan będzie ukończony przed początkiem roku szkolnego.

Sekcja Humanistyczna i Klas Niższych — przewodnicząca kol. Ostatińska.

Odbyło się 5 zebrań i 2 lekcje, przeciętna frekwencja 45 osób.

Opracowano tematy: 1. Nauczanie w kl. I — ref kol. Konstablerówna. 2. Uwagi do programu j. polskiego w kl. VII — ref. kol. Kuczkowska. 3. Przegląd czytanki dla kl. VII (Wypisy — Balicki i Maykowski) — ref. siostra Barszczewska. 4. Jak korzystać z książek Balickiego i Maykowskiego na kl. V i VI — ref. kol. Młynarczykówna. 5. Zasady łącznego nauczania gramatyki i ortografii w szkole powszechnej — ref. p. Inspektor Szczerba.

Lekcje w kl. VI. na temat: Ćwiczenia w mówieniu na podstawie czytanki literackiej poprowadziła kol. Dickstein.

Lekcję w kl. IV. n. t.: Ćwiczenia w mówieniu w oparciu o wycieczkę, poprowadził kol. Rüdiger.

Oprócz wyżej wymienionych dwie lekcje j. polskiego w kl. V i VII, wraz z konferencją na temat nauczania tego przedmiotu, poprowadziła p. G. Brzezińska, instr. obwodowa.

Sekcja Matematyczna — przew. kol. J. Buźniak.

Zebrań odbyło się 4, frenkwencja 40 osób.

Opracowano tematy: 1. Rozkład nauczania matematyki w kl. VII — ref. kol. Godlewski. 2. Liczby przybliżone w programie szk. powsz. — ref. prof. M. Rusiecki. 3. Trudności przy realizowaniu nowego programu arytmetyki i geometrii — ref. prof. M. Rusiecki.

Sekcja Przyrodniczo-geograficzna — przew. kol. Kraczajtys.

Odbyły się 2 zebrania i 3 lekcje praktyczne, frekwencja około 15 osób.

Opracowano temat: Samodzielne sporządzanie pomocy naukowych — ref. oraz pokaz kol. Lubbe'go.

Lekcję pokazową z przyrody martwej o wapieniu w kl. VI poprowadził kol. Salwin.

Lekcję pokazową z geografii „Japonia" (z zastosowaniem filmu) poprowadził kol. Kraczajtys.

Lekcję z przyrody żywej w ogrodzie szkolnym poprowadził kol. Jankowski — przewodniczący Sekcji Przyr. V rejonu. Temat lekcji: ochrona roślin przed zimnem.

Oprócz istniejącej od trzech lat czytelni dla dzieci szkół powsz. I rejonu Sekcja Przyrodniczo-geograficzna z okazji Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego zorganizowała stałe, bezpłatne pokazy kinematograficzne dla dzieci szkół w lokalu Dzielnicowej Pracowni Przyrodniczej. Propagują one stan rozwoju i mocarstwowe znaczenie Polski. Bezpłatnych kart wstępu rozdano dzieciom 2080.

Sekcja Drugoroczności i Dzieci Trudnych do Prowadzenia — przewodniczyła kol. Kurtzmanowa i kol. Jabłońska.

Zebrań odbyło się 5, przeciętna frekwencja 20 osób.

Opracowano tematy: 1. Dzieci trudne — ref. p. Rostkowski. 2. Stan drugoroczności w szkołach polskich — ref. dr. M. Kaczyńska. 3. Dziecko nerwowe, histeryczne i psychopatyczne — ref. kol. Thomówna.

Sekcja zorganizowała dla członków hospitacje w szkole specjalnej Nr. 147. Odbyły się 3 lekcje z tego cyklu.

Pod koniec r. szk. zostały opracowane dwa tematy: 1. Zagadnienie ejdetyzmu w psychologii i badania w związku z tą sprawą w szk. powsz. w Warszawie — ref. kol. Jabłońska. 2. Dziecko włóczęga — ref. p. Staweno.

Poza tym Sekcja organizuje badania w klasach I-szych, dzieci, podejrzanych o niedorozwój, testami Sancte de Santisa pod kierunkiem psychologa szkolnego p. dr. M. Kaczyńskiej, prowadzi starania o zorganizowanie Ogniska dla dzieci pozbawionych opieki, oraz przystąpiła do ułożenia arkusza obserwacyjnego dla dzieci trudnych do prowadzenia.

Sekcja Zajęć Praktycznych i Rysunku — przew. kol. Strzemecki.

Zebrań było 4 i jedna lekcja pokazowa, frekwencja około 15 osób.

Opracowano tematy: 1. Budowa ornamentu płaskiego — zref. i praktycznie przeprowadził kol. Strzemecki. 2. Model płaski i plastyczny, tworzenie modeli konkretnych z brył geometrycznych — ref. kol. Strzemecki. 3. Nauczanie rysunku — ref. p. instr. Gabriel.

Lekcje w kl. VI p. t.: Majstrowanie prowadził kol. Łabuz.

Pozostało do opracowania w b. r.: Zasady budowy liter.

Zorganizowano również jedną konferencję z instruktorem zajęć praktycznych. W czerwcu urządzono wystawę prac uczniów I rejonu.

Sekcja Wychowania Fizycznego — przew. kol. Kopytowski.

Zebrań odbyło się 2 i poprowadzona została jedna lekcja; frekwencja około 15 osób.

Na jednym z zebrań sprawozdanie z wycieczki nauczycieli wychowania fizycznego do Szwecji zdała instruktorka Okręgowa p. Kutznerówna.

Lekcję w kl. VII poprowadził przewodniczący Sekcji Wych. Fiz. II-go rejonu.

Wycieczkę typu harcerskiego poprowadził kol. Kopytowski.

Sekcja Śpiewu — przewodnicząca kol. Lortschówna.

Zebrań odbyto 3, lekcyj pokazowych przeprowadzono 2; frekwencja ponad 20 osób.

Opracowano tematy: 1. Podręcznik na kl. V „I zanućmy pieśń" Hławiczki i Lachmana, omówiła kol. Zaspicka. 2. Repertuar pieśni i nowe śpiewniki na kl. V. 3. Repertuar pieśni na kl. VI. 4. Korelacja śpiewu z historją.

Lekcję w kl. V na temat: Nauczanie pieśni przy pomocy nut— przepr. kol. Zaspicka.

Lekcję w kl. III: Wprowadzenie nut — poprow. p. instr. Mayzner.

Sekcja zorganizowała kurs dla nauczycieli śpiewu. Kurs prowadził p. instruktor Mayzner.

Konferencje Kierowników odbywały się pod przewodnictwem p. inspektora Drabarka.

Celem ich było usprawnienie pracy kierowników szkół w zakresie instruowania nauczycieli, oraz planowania i organizowania pracy własnej kierownika.

Odbyło się 6 zebrań.

Wygłoszono następujące referaty: Praca w kl. I — ref. kol. Sulkowski; dwa referaty o nauczaniu przyrody — ref. kol. E. Czarnecki i kol. Derlikowski; referat i koreferat o nauczaniu historji — ref. kol. Lechowski, koref. kol. Szczerbina.

W najbliższym czasie wygłoszone będą referaty o nauczaniu geografii.

Zarząd Konferencyj zbierał się 3 razy.

Prace Zarządu polegały głównie na koordynowaniu prac poszczególnych Sekcyj.

Rejon III

(Insp. T. Antoniewicz przew. Konferencji rejon. kol. J. Starościak).

Praca pedagogiczna III rejonu w b. r. szkolnym skupiała się zgodnie z postanowieniem Walnego Zebrania Nauczycieli III rejonu i zainteresowaniem kolegów w 5 sekcjach, a mianowicie: w sekcji badania środowiska, wychowawczej, klas niższych, różnych zagadnień i sekcji wychowania fizycznego. Poza tym w ramach sekcji wychowawczej były czynne specjalne dwa zespoły: zespół Opiekunów spółdzielni uczniowskich i zespół Opiekunów Kół Młodzieży L. O. P. P.

Wreszcie własny program pracy posiadały konferencje kierowników. Wyniki pracy w poszczególnych sekcjach przedstawiają się w sposób następujący:

Konferencje Kierowników — przew. kol. Kwapiszewski.

W b. r. szkolnym odbyło się 13 konferencyj kierowników szkół III rejonu, na których omawiano zagadnienia teoretyczne oraz z praktyki szkolnej.

Na konferencjach omówiono tematy: 1) działalność samorządów uczniowskich, 2) świetlica i samorząd, 3) zagadnienie haseł w szkole powszechnej, 4) współpraca szkoły z domem, 5) dziecięctwo i młodość według Ch. Bühler, 6) jak sobie dziecko świat przedstawia według Piaget'a, 7) jak myślimy według Dewey'a, 8) Trentowski i jego wskazania praktyczne według Rowida, 9) wskazania pedagogiczne Estkowskiego według Rowida.

Poza tym poświęcono dużo czasu sprawom komasacji klas oraz zastanawiano się nad sposobami hospitacji kierownika szkoły.

Omawiano również sprawę estetyki budynków szkolnych, organizacji przerw lekcyjnych i zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Sekcja badania środowiska — przew. kol. Rogalczyk.

W roku sprawozdawczym wymieniona Sekcja kontynuowała w większej części prace rozpoczęte poprzednio.

W pierwszym rzędzie omawiano trudności — szukając równo-

cześnie ich rozwiązania — spraw wysuniętych przez przedstawicieli szkół tego rejonu a związanych z realizacją zagadnienia współpracy szkoły z domem.

Drugi dział prac Sekcji stanowił zbieranie materiału w środowisku dzielnic, w których znajdują się szkoły III rejonu (Bielany, Marymont, Żoliborz, Powązki — cała północna część Warszawy). Każda szkoła otrzymała na początku roku pewne zagadnienia ze swego najbliższego środowiska do opracowania. Zostały one tak ujęte, że mogą być w większości opracowywane pod kierunkiem nauczyciela przez uczniów zwłaszcza kl. VII.
Równolegle z tymi pracami Sekcja zbierała notatki bibliograficzne dla nauczycieli o Warszawie i opracowała wytyczne w sprawie organizacji wycieczek, związanych z realizacją programu.

Sekcja wychowawcza — przew. kol. Trumper.

Na ogólnej konferencji nauczycieli III rejonu prof. Uniwersytetu im. J. Piłsudskiego p. Czarnowski wygłosił referat, będący częścią składową programu sekcji wychowawczej na temat: „Społeczność a wychowanie". W referacie swym prelegent w sposób jasny i żywy omówił najaktualniejsze zagadnienia, dotyczące wychowania człowieka.

Praca sekcji wychowawczej była nastawiona na syntetyczne ujęcie wyników eksperymentu pedagogicznego, zastosowanego na terenie trzeciego rejonu, a podlegającego na wprowadzeniu, zamiast tradycyjnej gminy szkolnej, samorządu uczniowskiego w postaci zbioru funkcyj.

Zagadnienie to zostało naświetlone w aspekcie społecznym (referat kol. Wysockiego) i psychologicznym (ref. kol. Trumpera) oraz uplastycznione na przykładach, zaczerpniętych z praktyki szkolnej (referat kol. Waseńczuka).

Uwzględniono również te strony procesu wychowawczego, które wiążąc się bezpośrednio z nową formą samorządu uczniowskiego, prowadzą dziatwę do stopniowego wzrastania w świat ideałów dorosłego społeczeństwa, w jego kulturę duchową.

Zagadnienie to wszechstronnie zanalizował inspektor szkolny p. Antoniewicz w swym referacie p. t. „Znaczenie haseł wychowawczych" i w konkluzji podał podstawowe wytyczne realizacji tego zagadnienia na terenie szkoły powszechnej. Próbę praktycznego zastosowania systemu haseł podała kol. Natanblutowa w referacie p .t. „Realizacja haseł w nauczaniu i wychowaniu w szkole 195".

Opracowano ponadto ankietę w sprawie przydatności nowej formy samorządu uczniowskiego , jako środka wychowania społecznego. Uzyskano w ten sposób obfity i bogaty materiał, rzucający ciekawe światło nietylko na istotę samorządu, ale i na całokształt pracy wychowawczej w szkole powszechnej (referat kol. Trumpera).

Sekcja wychowawcza zajęła się również zagadnieniem realizacji działu programu zajęć praktycznych — kultury życia codziennego dzieci.

Plan pracy na przyszły rok przewiduje opracowanie następujących zagadnień: 1. Dalsze opracowanie zagadnienia syntezy planu wychowawczego. 2. Omówienie zasad estetycznego i moralnego wychowania młodzieży. 3. Teoretyczne i praktyczne naświetlenie wymagań programu, dotyczących kultury życia codziennego dzieci. 4. Analiza współczesna kierunków wychowawczych z uwzględnieniem nauczania wychowującego. 5. Opracowanie metody badań uspołecznienia dziatwy.

Zastanawiano się również nad sprawą źródła zakupu towarów i innemi bolączkami pracy spółdzielczej na terenie szkoły. Doceniając wartość międzyszkolnych zebrań młodzieży, które przyczyniają się do uobywatelnienia szerokich rzesz młodzieży, scalenia wysiłków i zamierzeń zespół zorganizował szereg takich zebrań, połączonych ze zwiedzaniem spółdzielni, referatami i dyskusją młodzieży. Każde zebranie odbywało się w innej szkole, tak, że młodzież poznała pracę i jej wyniki w kilku spółdzielniach uczniowskich, nastąpiła wzajemna wymiana myśli i wzajemne poznanie się. Uwieńczeniem tej pracy było zorganizowanie obchodu „Dnia spółdzielczości".

Zespół opiekunów spółdzielni uczniowskich — przew. kol. M. Waseńczuk.

Po uporządkowaniu i uzgodnieniu pracy wychowawczej w spółdzielniach uczniowskich z zasadami idei spółdzielczości (opracowaniu instrukcji dla spółdzielni uczniowskich) w roku ubiegłym, oraz po praktycznym przerobieniu rachunkowości spółdzielczej. Zespół wysunął do opracowania następujące zagadnienia; 1) Jak poprzez program nauczania arytmetyki realizować ideę spółdzielczości. 2) Poznanie rejonu pod względem gospodarczo - kulturalnym. 3) Dalsze pogłębianie wiadomości o prowadzeniu spółdzielni uczniowskiej i doskonaleniu tej pracy. 4) Organizowanie międzyszkolnych zebrań młodzieży spółdzielczej.

W tym celu odbyło się 6 zebrań, kilka wycieczek do wzorowo prowadzonych spółdzielni uczniowskich w szkołach powszech-

nych i średnich, wygłoszony był referat na temat: „Jak poprzez program nauczania arytmetyki w kl. V-ej szkoły powszechnej realizować ideę spółdzielczości".

Zespół nawiązał kontakt z sekcją badania środowiska i wysunął swoje postulaty w sprawie poznania środowiska pod względem gospodarczo - kulturalnym.

Zespół Opiekunów szkolnych kół L. O. P. P. — przew. kol. Rozen.

Powołany w r. szk. 1934/35 zespół opiekunów szk. kół L. O. P. P. opracował instrukcje dla kół, określając ich cel, działanie i sposoby realizacji.

Wr. szk. 1935/36 instrukcja została zatwierdzona przez Pana Inspektora Szkolnego i załączona przy okólniku Pana Inspektora Szkolnego Miejskiego Nr. 1/36 z dn. 14.I.1936 r. do zastosowania.

Przy realizowaniu instrukcji zespół napotykał na trudności natury technicznej: chodziło bowiem o druki. W tym celu zarząd odbył kilka wspólnych konferencyj z kierownikiem propagandy Komitetu Społecznego L. O. P. P., który zgodził się na koszt Komitetu Stołecznego zamówić druki. Jednocześnie polecił wydrukować naszą instrukcję w „Biuletynie Okręgu L. O. P. P."

Ze względów oszczędnościowych całkowita realizacja instrukcji nastąpi na początku przyszłego r. szk. po uprzednim przeszkoleniu opiekunów kół.

Na odbytym w miesiącu marcu b. r. zebraniu zespołu na porządku dziennym szczegółowo była dyskutowana sprawa usprawnienia działalności kół. Koledzy wysunęli konieczność częstego urządzania imprez rozrywkowych dla dzieci - członków kół. Chodzi o imprezy bezpłatne, ewentualnie imprezy dostępne wyłącznie dla członków kół L. O. P. P., takie bowiem imprezy są dobrą propagandą L.O.P.P.

W tym celu zarząd wystosował do Komitetu Stołecznego L. O. P. P. pismo, na które Komitet Stołeczny pismem z dn. 24.IV.1936, Nr. HW/AT/1936 zakomunikował, że sprawa przedstawień kinowych będzie zrealizowana w przyszłym roku szkolnym.

W r. szk. 1936/37 zarząd zespołu będzie dążył: a) do całkowitej realizacji Instrukcji oraz do b) usprawnienia działalności kół przez urządzanie częstych imprez.

Sekcja Klas Niższych — przew. kol. Zylberberg.

Zarząd Sekcji Klas Niższych powołany na początku b. r. szkolnego wysunął następujące 2 zasady: 1) Praca Sekcji winna nosić cha-

rakter praktyczny. 2) Prace winny rozciągać się: a) na zagadnienia, których rozwiązanie byłoby trwałym nabytkiem Sekcji i b) na zagadnienia wypływające w ciągu jednego roku szkolnego. Pierwszy z 2 tych rodzajów zmierza do systematycznego i ciągłego tworzenia podstaw teoretyczno-praktycznych dla pracy na I szczeblu nauczania, drugi — ma się stać ułatwieniem w codziennej pracy przez opracowanie trudnych zagadnień.

Zgodnie z tym nakreślono następujący spis zagadnień, ograniczając się narazie do języka polskiego: 1) Analiza i synteza dźwiękowa przy metodzie wyrazowej i zdaniowej (w klasie I). 2) Wspólne wypracowania (w klasie II). 3) Układanie opisów (w klasie III). 4) Porządkowanie wyników rozmowy, jako wstęp do planów (w klasie IV). 5) Oglądanie obrazka (cyklu obrazków), omawianie jego treści i pełne wykorzystanie tego materiału (na całym I szczeblu). 6) Ćwiczenia dla wzbogacenia słownika dzieci. 7) Zbieranie materiału dla opracowania spisu tematów ćwiczeń w mówieniu, pisaniu i czytaniu wraz z przynależnym do tego materiałem dydaktycznym i wychowawczym oraz wskazaniem źródeł pomocy naukowych i środków realizacji dla każdej z 4-ch klas osobno ze zwróceniem uwagi na to: a) aby spis objął całkowity materiał dydaktyczny danej klasy, ułożony systematycznie zgodnie z pewnym planem, b) by spis zawierał dużą różnorodność tematów, w której każdy znalazłby materiał odpowiedni dla swego środowiska. 8) Opracowanie zagadnień dydaktycznych, od których zależna jest ciągłość pracy ucznia.

Sekcja różnych zagadnień.

W ramach tej sekcji p. Brzezińska, instruktorka nauki języka polskiego przeprowadziła w klasie siódmej szkoły powszechnej Nr. 53, szereg lekcyj na których zobrazowała sposoby rozwiązywania najtrudniejszych zagadnień, dotyczących realizacji programu nauki jęz. pol. w klasie VII-ej (czytanie, omawianie treści, charakterystyka postaci, ćwiczenia słownikowe, wypracowania stylistyczne, streszczenie). Przeprowadzone lekcje były uzupełnione wyczerpującymi wyjaśnieniami p. Brzezińskiej. Poza tym po każdej lekcji odbyła się ożywiona dyskusja, w której podniesiono i omówiono nasuwające się w pracy trudności i wątpliwości.

Sekcja Wychowania Fizycznego — przew. kol. Waserman.

Sekcja Wychowania Fizycznego postanowiła zainteresować ogół kolegów III rejonu harcerstwem. W tym celu poświęciła w b. r. szkolnym swą pracę powyższemu zagadnieniu.

Odbyło się sześć zebrań. Referaty były opracowane przez instruktorki, instruktorów harcerstwa i gromad zuchowych oraz przez czynnych członków sekcji.

Tematy referatów wzbudziły żywe zainteresowanie wśród kolegów.

Rejon IV

(Insp. J. Zaorski; przew. konf. rejonu. W. Wróblewska)

Komisja Wychowania (podzielona na 2 podkomisje):

I. Podkomisja Harcerstwa utworzona została celem wytworzenia na terenie szkoły atmosfery, sprzyjającej zakładaniu drużyn harcerskich oraz warunków, zapewniających powodzenie i normalny ich rozwój. Na posiedzeniach wygłoszono referaty: 1) Współpraca drużyny ze szkołą nad realizacją zadań wychowawczych szkoły. 2) Program zajęć i metody pracy w gromadzie zuchów. 3) Koła Przyjaciół Harcerstwa. 4) Obozy harcerskie. 5) Organizowanie drużyn harcerskich. 6) Sprawozdanie z ogólnej konferencji w Mikołowie, na Śląsku, dokąd delegowano 2 przedstawicieli z rejonu, z podkomisji harcerskiej.

Referaty poparte były pokazami — zbiórkami w szkołach: 63, 25, 183. Na tygodniowy Kurs dla opiekunów i kierowników gromad zuchowych, urządzony przez Okr. Instr. Harc., delegowano z rejonu 11 osób.

Podkomisja samorządowa przepracowała następujące zagadnienia: 1) Wytyczne, dotyczące organizacji pracy wychowawczej w klasach od I do IV włącznie, (dążenie do samowychowania przez czynną postawę dzieci w pracy wychowawczej). 2) Samorząd uczniowski klas V, VI i VII. Przepracowane zagadnienia mają służyć jako wskazania doradcze dla nauczycielstwa w dziedzinie wychowania.

Komisja Dydaktyczno-Naukowa.

Komisja podzielona na 5 podkomisyj: klas I i II, 2) klasy IV-ej w związku z realizacją nowego programu, 3) humanistyczną, 4) przyrodniczą i 5) matematyczną.

Podkomisja Klas I i II-ich odbyła 5 posiedzeń, na których omówiono zagadnienia: 1) Sprawy wychowawcze w kl. I i II, 2) jak postępować z dzieckiem trudnym do prowadzenia w du-

żej gromadzie, 3) metody nauczania języka polskiego w kl. II, 4) po≠prawienie prac poświęconych w kl. II i 5) organizacja wycieczek w kl. I. i II.

P o d k o m i s j a k l a s y IV≠ej odbyła 9 zebrań, na których omówiono: 1) program zajęć podkomisji kl. I i trudności, napoty≠kane przy nauczaniu w tej klasie, 2) prowadzenie zajęć praktycznych, 3) program nauki przyrody, 4) stosowanie podręcznika do nauki jęz. polskiego w związku z nowym programem, 5) nauczanie historii przy jęz. polskim, 6) ocenę podręcznika do nauki języka polskiego, 7) pro≠jekty prac podkomisji na rok przyszły.

P. instruktorka Brzezińska przeprowadziła część lekcyj poka≠zowych z jęz. polskiego, po czym omówiła metodę nauczania jęz. pol≠skiego w związku z nowym programem.

P o d k o m i s j a H u m a n i s t y c z n a odbyła 6 posiedzeń, na których omawiano program nauki jęz. polskiego w kl. VII, prze≠prowadzono dyskusję o sposobach poprawiania prac piśmiennych, omówiono podręczniki do jęz. polskiego p. t. „Niesiemy plon“ J. Ba≠lickiego i Maykowskiego. Instruktorka p. Martynowicz omówiła me≠todę nauczania historii w wyższych klasach. Instruktorka p. Ryttlowa przeprowadziła pokazową lekcję w kl. VI z jęz polskiego. Zorgani≠zowano lekcje pokazowe: 1) Dzień pracy w klasie I≠ej — 3 godziny, 2) Dzień pracy w kl. II — 3 godziny, 3) Lekcję geografii w kl. IV na temat: „Nasza dzielnica“ i I lekcję z jęz. polskiego w kl. VII. P. instruktorka Brzezińska przeprowadziła szereg lekcyj z jęz. pol≠skiego w kl. VII w rejonie I≠ym. Na lekcjach tych obecni byli i nau≠czyciele z rejonu IV≠ego.

P o d k o m i s j a p r z y r o d n i c z a zorganizowała k u r s p r a k t y c z n y z zakresu ratownictwa w związku z programem w kl. VII. Nadto w podkomisji omówiono i ułożono plan wycie≠czek dla klasy VII; przedyskutowano trudności, napotykane przy realizowaniu programu oraz racjonalne prowadzenie zeszytów do przyrody.

P o d k o m i s j a m a t e m a t y c z n a odbyła 6 zebrań, na których kol. Godlewski wygłosił referat p. t. „Nauczanie arytmetyki i geometrii w kl. VII. Omówiono sprawę zadań pamięciowych i prac piśmiennych z arytmetyki i geometrii w szkole powszechnej, kore≠lację w nauczaniu arytmetyki, pomoce naukowe przy nauczaniu ary≠tmetyki i geometrii.

Instruktor p. Rusiecki przeprowadził na 2 zebraniach dyskusję

z nauczycielstwem na temat trudności, napotykanych przy nauczaniu arytmetyki i geometrii w związku z realizowaniem nowych programów. Zebrania te odbyły się łącznie z nauczycielstwem I rejonu.

Komisja Badania Środowiska

Komisja ta miała na celu poznanie terenu Woli pod względem historycznym, geograficznym, gospodarczym, kulturalnym i społecznym. Od półrocza komisja połączyła się w pracach z Komisją rejonu I-go.

Połączone podkomisje opracowały i wydały komunikat z ankietą, służącą do zbiarania materiału i wyznaczenia obiektów, godnych poznania na planie dzielnicy Wola w podziałce 1 : 10000. Dla ważniejszych obiektów podkomisja zbiera materiał opisowy.

Konferencje Kierowników.

W roku szkolnym bieżącym odbywały się pod przewodnictwem podinspektora p. J. Zaorskiego miesięczne konferencje kierowników publicznych i prywatnych szkół powszechnych, na których, poza omawianiem aktualnych spraw szkolnych i służbowych, dyskutowano nad referatami, obejmującymi następujące zagadnienia: „Zadania wychowawcy w świetle statutu publicznych szkół powszechnych siedmioletnich", oraz „Program i organizacja pracy wychowawczej w świetle statutu".

Trzy konferencje zostały przeznaczone na wspólne hospitacje w publicznych szkołach powszechnych. Program pracy konferencyjnej przewiduje nadto referat na temat: „Znaczenie wychowawcze samorządu uczniowskiego" i wspólną hospitację w publicznej szkole powszechnej Nr. 63.

Praca w rejonie prowadzona jest zgodnie z życzeniami wszystkich nauczycieli.

Idąc po linii życzeń nauczycielstwa, zorganizowany był Kurs Rysunku dla klas niższych, prowadzony przez instruktora pana Gabriela. Na kurs uczęszczało 33 osoby. Również zorganizowano Kurs Śpiewu, prowadzony bezinteresownie przez instruktora p. Mayznera. Kurs liczył 30 osób i cieszył się wielkim zainteresowaniem.

Zarząd Konferencji odbył 6 posiedzeń, na których omówił i przygotował całkowity plan pracy na rok 1935/36 we wszystkich komisjach i podkomisjach, troszcząc się o sprawność wykonania projektowanych prac.

Rejon V

Insp. T. Szczerba; przew. konf. rej. J. Wójcik

W bieżącym roku szkolnym działalność społeczno = kulturalna nauczycielstwa rejonu V=go (jako praca pozalekcyjna) miała cha= rakter pracy zbiorowej, odpowiednio zorganizowanej. Najbardziej wartościowe w tej pracy jest to, że rejon V=ty od ulicy Karowej, poprzez Dobrą. Solec, Zagórną, Czerniakowską, część Pragi i cały Grochów, stał się rejonem zwartym scementowanym, wiążąc po= szczególne wysiłki szkół kierownictw i Opiek Szkolnych w sharmoni= zowaną całość.

Zbiorowa praca rejonu V=go wyraziła się w następujących formach :

Zbiórka pieniężna w Tygodniu Szkoły Powszechnej.

W przeciągu tygodnia w ubogiej dzielnicy Powiśla (bez Gro= chowa, bo ten należał w tym czasie do innego rejonu) zebrano 12.000 złotych jako dar na budowę szkół powszechnych na Kresach.

Akcja świetlicowo-czytelniana

W oparciu o miejscowe organizacje społeczne, szkoły średnie, a zwłaszcza w oparciu o Sekcję Powiśla przystąpiono do zakłada= nia całej sieci świetlic dla młodzieży bezrobotnej, która opuściła już mury szkolne, dla młodzieży uczęszczającej do szkół, a nie mającej własnego kącika w domu, wreszcie dla rodziców bezrobotnych. Po= wstały świetlice w szkołach na Drewnianej, Zagórnej, Solcu, Czer= niakowskiej, Górnośląskiej, Rozbrat i t. p. razem 12 świetlic, w tym 4 dla młodzieży dorastającej, 7 dla uczniów szkół powszechnych, 1 dla rodziców.

Wszystkie te świetlice są zorganizowane poza akcją Rady Szkolnej, subsydiowane są przez Sekcję Powiśla i miejscowe szkoły średnie. Niezależnie od tego, w oparciu o Sekcję Powiśla, rejon V=ty przystępuje do tworzenia bibliotek, czytelń dla rodziców i młodzie= ży. Widząc znaczne korzyści i konieczność współpracy z miejscowy= mi organizacjami, Zarząd Nauczycielskich Konferencyj Rejonowych w osobach kierowników: Wójcika, Bednarza, Płużańskiego wszedł do Zarządu Sekcji Powiśla.

Uzgodnienie metod współpracy z rodzicami.

W myśl wymogów Statutu Szkoły Powszechnej rozpoczęto w całym rejonie planowe przygotowanie rodziców do współpracy wychowawczej i zorganizowania odpowiedniej opieki domowej nad uczniem, wciągając do tej współpracy tych, którzy naprawdę tej współpracy potrzebują. Zreorganizowano całkowicie dawne zebrania rodzicielskie, pełne wodzirejów, awantur, jałowej dyskusji i zgrzytów. Zebrania klasowe i ogólne przeważnie odbywają się co miesiąc. Każde zebranie składa się z dwóch części: 1) kształcąca — referat, pogadanka wychowawcy, kierownika, audycja, koncert; 2) informacyjna — rady, wskazówki ogólne, rozmowy indywidualne. Zebrania są krótkie, urozmaicone, dobrze zorganizowane i naprawdę wychowują masy rodzicielskie, czego dowodem jest to, że w dobie ogólnego zubożenia, świadczenia na rzecz szkół wzrastają.

Położono również nacisk na organizowanie specjalnych widowisk i koncertów dla rodziców. Tu przychodzi szkołom rejonu z pomocą Teatr Powszechny — Wydz. Oświaty i Kultury.

Zbiorowa akcja kolonij letnich.

Wszystkie szkoły, kierownictwa i Opieki Szkolne rejonu w oparciu o Sekcję Powiśla podały sobie dłoń i organizują w tym roku wspólnie kolonie dla dziatwy szkolnej szkół Powiśla. Przygotowano wyjazd 2.000 dzieci.

Pomoc Poleszukom.

Zbiórka trwała tydzień przed świętami wielkanocnymi i dała w rezultacie kilkaset paczek, które zostały spakowane w 5 ogromnych skrzyniach i wysłane jako dar V-go rejonu dzieciom Polesia, do Inspektoratu szkolnego w Pińsku. Na przyszłość rejon bierze pod opiekę cały powiat piński i podzieli szkoły poleskie między szkoły rejonu, by już na stałe wejść w serdeczny kontakt z tą ludnością. Rozwija się korespondencja międzyszkolna Polesia z Powiślem i Grochowem.

Zbiorowe wycieczki kierowników do innych szkół.

Zostały zorganizowane zespołowe wycieczki kierowników rejonu V-go do szkół sąsiednich normalnych i eksperymentalnych. Odbyły się wycieczki na Solec, Kordeckiego. Okopową, Otwocką i do szkoły jedno - klasowej (stopnia pierwszego) na wsi. Zapoznanie

się z inną organizacją pracy szkolnej, z innym podejściem do środowiska, Opiek, dziatwy, personelu nauczycielskiego, woźnych i t. p. daje bardzo duże korzyści, no i uzgadnia kierunki, metody naukowe i wychowawcze, stosowane w szkołach.

Konferencje rejonowe.

W tym samym duchu również zostały zreformowane nauczycielskie konferencje rejonowe. Najpierw został nakreślony program, wynikający z potrzeb rejonu. Następnie wyłoniono 10 sekcyj wedle specjalności. Całe nauczycielstwo rejonu w liczbie 500 osób zostało wciągnięte na mocy indywidualnych zgłoszeń do odpowiedniej sekcji, z tem, że narazie wolno należeć tylko do jednej sekcji i w niej solidnie pracować. Praca w sekcjach odbywała się raz na miesiąc przez 3 godziny jednocześnie we wszystkich sekcjach w czasie między 12 rano a 2½ po poł.

Zapoznajmy się pokrótce z pracą w poszczególnych sekcjach:

W sekcji humanistycznej zaznajomiono praktycznie uczestników z programem języka polskiego w klasie V-ej, z nauką ortografii w klasie IV-ej, z prowadzeniem wycieczek historycznych kl. VI-ej do Muzeum Narodowego, z nauczaniem grupowym w klasie IV-ej. Lekcje pokazowe odbyły się w szkołach 123, 38, 186 i 29. Kierownikiem sekcji była kol. Marja Wojciechowska.

W sekcji matematycznej omówiono organizację pracy w klasie VII-ej, stosunek dwóch wielkości jednorodnych, mnożenie w klasie IV-ej, sporządzanie planu, sprawdzanie i poprawa wypracowań i prac domowych. Lekcje pokazowe odbyły się w szkołach: 91 i 29, prywatnej szkole p. W. Czurukowej. Odbyto wycieczkę do Muzeum Oświaty i Wychowania. Kierownikiem sekcji był kol. Wacław Płużański.

W sekcji klas młodszych. omówiono naukę czytania i pisania w klasie I-ej i II-ej, oraz zapoznano się z rysunkiem i przyrodo - geografią w klasie III-ej. Lekcje pokazowe odbyły się w szkołach: 54, 20, 93, 38. Kierownikiem sekcji był kol. Teobald Müller.

W sekcji przyrodniczej zapoznawano uczestników z prowadzeniem ogródków szkolnych, z warzywnictwem, kwiaciarstwem, sadownictwem, metodyką nauczania przyrody. Pokazy odbywały się w ogrodzie szkolnym przy ul. Zagórnej. Kierownikiem sekcji był kol. Jan Jankowski.

W sekcji geograficznej zapoznawano uczestników z zagadnieniami metodyki w nauce geografii, z celowymi wycieczkami geograficznemi, oraz omówiono momenty wychowania państwowego w nauce geografii. Pokazy odbywały się w szkole 29. Kierownikiem sekcji był kol. Władysław Czmoch.

W sekcji zajęć praktycznych i rysunku zapoznawano uczestników z prowadzeniem rysunku w klasie V-ej i VI-ej, z prowadzeniem zajęć praktycznych w klasach: VII-ej, VI-ej i V-ej. Lekcje pokazowe odbyły się w szkołach: 20, 186, 60, 54. Kierownikiem sekcji był kol. Konstanty Rusecki.

W Sekcji śpiewu zapoznawano uczestników z prowadzeniem śpiewu w klasie VII-ej, VI-ej, V-ej, IV-ej i III-ej, z prowadzeniem chóru szkolnego i metodyką śpiewu. Lekcje pokazowe odbyły się w szkołach: 43, 93, 62, 38, 115. Kierownikiem sekcji był kol. Michał Tarnawski.

W sekcji wychowania fizycznego zapoznawano uczestników z grami i zabawami w klasie I-ej, z wycieczkowaniem specjalnem, biwakowaniem, grami polowemi, z zabawami w wodzie, nauką pływania, z przeprowadzeniem P. O. S. w szkole powszechnej, z ćwiczeniami cielesnymi w klasie VI-ej, tańcami w klasie VII-ej. Pokazy odbywały się w szkołach: 186, 91, w parku szkolnym, w basenie A. Z. S. i na boisku Orląt. Kierownikiem sekcji był kol. Jan Gąsowski.

W sekcji współpracy ze środowiskiem zapoznawano uczestników ze świetlicami dla rodziców, młodzieży i dziatwy szkolnej. Omówiono współpracę szkoły ze środowiskiem i organizacjami społecznymi. Pokazy odbyły się w świetlicy na Górnośląskiej 9, w szkole 29. Kierownikiem sekcji był kol. Józef Wójcik.

W sekcji wychowawczej zapoznawano uczestników z wychowaniem organizacyjnym w szkole powszechnej, z samorządem uczniowskim, z organizowaniem pauz. Omówiono współpracę wychowawczą z rodzicami i „dziatwą trudną do prowadzenia". Pokazy odbyły się w szkołach: 54, 123, 29. Kierownikiem sekcji był kol. Jan Bednarz.

Rejon VI

(insp. J. Strzelecka; przew. E. Thillowa).

W r. 1935/36 czynne były sekcje: dydaktyczna, wychowawcza, drugoroczności i dzieci trudnych do prowadzenia.

Sekcja dydaktyczna dzieliła się na podsekcje: wycieczkową oraz realizacji programów (kurs dla kierowników, kurs dla nauczycieli) zakresu pomocy naukowych do nauki przyrody martwej w kl. VI.

W bieżącym roku szk. kurs dla nauczycieli rejonu VI rozpocznie się we wrześniu i będzie trwał do końca roku kalendarzowego. Wykłady będą odbywały się raz na tydzień.

Poza zagadnieniem realizacji programów i w związku z tymi pokazowymi lekcjami, obejmie on sprawę nie mniej ważną, a mianowicie — doboru, źródła zakupów i konserwacji pomocy naukowych. Na wysunięcie tego zagadnienia wypłynęła niezmierna aktualność tej bolączki na wszystkich terenach oraz potrzeba podzielenia się indywidualnymi poszukiwaniami i zdobyczami.

Dwuletni plon pracy Sekcji wycieczkowej — mapka rejonu VI znajduje zastosowanie w pracy szkolnej już od ubiegłego roku szkolnego.

Jako dalszy ciąg tej pracy w bieżącym roku szkolnym na jesieni zostaną zorganizowane 3 pokazowe wycieczki: historyczna, przyrodnicza i krajoznawcza. Mają one na celu omówienie metody każdej z tych grup wycieczek. Omówienie to obejmuje 3 działy: 1) przygotowanie do wycieczek, 2) wycieczkę, 3) opracowanie materiału zebranego na wycieczce.

Sekcja wychowawcza na swych posiedzeniach ustalała opinie, dotyczące zagadnień wychowawczych, wyłaniających się w praktyce szkolnej. Opinie te były powielane i rozsyłane do wszystkich szkół w rejonie.

Kurs przyrodniczo-modelarski dla nauczycieli

W r. 1935/36, w miesiącach zimowych odbył się dla nauczycielstwa całego rejonu kurs mający na celu nauczanie wykonywania przez uczniów pomocy przyrodniczych. Na kursie tym zostały opracowane i wykonane pomoce do nauki elektryczności w klasie szóstej i częściowo siódmej. Wykonano wiele bardzo pomysłowych modeli: jak motyki, dzwonki, galwanoskopy, cewki indukcyjne, oprawki do lamp, kompasy i t. p.

Uczestnicy kursu opanowali technikę wykonania pomocy do nauki elektryczności przy pomocy minimalnych środków i urządzeń dostępnych uczniom szkół powszechnych.

Kurs był prowadzony przez profesora Państwowego Instytutu Robót Ręcznych, p. Hubera.

Kurs powyższy zorganizowany został jako dalszy ciąg organizowanego w r. ub. kursu, którego tematem było opracowanie pomocy do nauki przyrody dla klasy piątej.

W 1936/7 r. szk. będą opracowane i wykonane pomoce dla kl. VII.

Kurs dla Kierowników rejonu VI

Program kursu został opracowany przez Zarząd Konferencji i przyjęty na ogólnym zebraniu kierowników rejonu VI. Obejmował on 2 zasadnicze sprawy, szczególnie absorbujące każdego kierownika w chwili obecnej. Jedna z nich to zagadnienie realizacji nowych programów, druga — to forma hospitacyj.

Podstawowemi założeniami przy organizacji kursu było oparcie całości na praktyce oraz dążenie do wyniesienia jak największych korzyści przy minimum zużytego czasu, biorąc pod uwagę przeciążenie kierownika pracą szkolną.

Kurs trwał 4 miesiące, zajęcia odbywały się 2 razy tygodniowo od godziny 13-ej do 15-ej, podczas hospitacji szkół — od 8-ej do 13-tej.

W pierwszej części kursu instruktorzy poszczególnych przedmiotów referowali następujące 3 zagadnienia:

1) najważniejsze zasady nowych programów,
2) najpospolitsze błędy, jakie napotkali w różnych szkołach przy realizacji programów,
3) jak należy instruować nauczyciela.

W związku ze sprawą hospitacyj zwiedzono kilka szkół. W każdej z nich kierownik danej szkoły prowadził hospitację w obecności całego kursu oraz referował plan swej całorocznej pracy pedagogicznej.

W wyniku końcowych dyskusyj omówiono całoroczny plan pracy kierownika oraz formy hospitacyj.

Ponieważ część kursu poświęcona realizacji nowych programów dała bardzo wiele ciekawego i cennego materiału, postanowiono powtórzyć ją w b. r. szkolnym dla wszystkich nauczycieli rejonu VI z dodaniem zagadnienia doboru i sposobu posiłkowania się pomocami naukowemi przy nauczaniu poszczególnych przedmiotów.

Sekcja drugoroczności

Sekcja drugoroczności ma za zadanie zarówno badanie przyczyn drugoroczności, jak i poszukiwanie sposobów zwalczania jej. Aby zdać sobie sprawę, jaki stosunek zachodzi między warunkami życia dziecka, a jego postępami szkolnymi, sekcja opracowała arkusz indywidualny, za pomocą którego można badać warunki pracy i życia uczniów drugorocznych. Z drugiej strony, aby przyjść z bezpośrednią pomocą uczniom predysponowanym na drugorocznych, sekcja ustaliła specjalny tok pracy z tymi uczniami, wreszcie zatrzymała uwagę na momencie oceny pracy ucznia. Ocena ta jakże często bywa przypadkową, niezawsze obiektywną, a więc często niesłuszną, w każdym razie uzależnioną od wielu przypadkowych momentów, jak treść pytania, jego forma, ilość pytań, nastrój nauczyciela i t. p.

Wiemy jak często się zdarza, że postępy tego samego ucznia kwalifikowane są przez nauczyciela w jednej szkole jako dostateczne, w innej zaś jako niedostateczne.

Poszukując oceny możliwie obiektywniej, a dającej jednocześnie uczniowi możność samokontroli sekcja drugoroczności uznała, że ocenę taką zdobyć można przy pomocy testów wiadomości, przystąpiła zatem do opracowania co półrocze własnych testów wiadomości, opartych na materiale obowiązującego programu a zawierających z tego materjału elementy zasadnicze, stanowiące zatem minimum, niezbędne do kwalifikowania postępów ucznia.

W każdym półroczu specjalne komisje opracowują testy. Członkowie Komisji zmuszeni są doskonale poznać program danego przedmiotu nauczania, muszą nauczyć się odróżniać w tym programie rzeczy zasadnicze od mniej ważnych, wreszcie doskonalą się stopniowo w umiejętności stawiania pytań. Gdyby przez komisje testowe przeszli wszyscy nauczyciele rejonu, byłoby to doskonałym przeszkoleniem programowym i dydaktycznym. Konferencja rejonowa dąży właśnie do tego celu.

Z tego widać, że nawet pierwszy etap pracy t. j. opracowanie testów daje już znaczne korzyści nauczycielowi.

Drugi etap pracy to przeprowadzenie testów z uczniami. Ma to miejsce w całym rejonie we wspólnych co do dnia i godziny oznaczonych terminach. Odpowiedzi uczniów, jakie tą drogą zbierze nauczyciel, przedstawiają bogaty materiał badań. Po pierwsze wszyscy uczniowie odpowiadają na te same pytania i w warunkach identycznych, co przy ocenie daje możność uzyskania kontroli bardziej objektywnej.

Przeprowadzając testy, zapoznając się z nimi, nauczyciel nastawia się na istotne momenty nowego programu i w dalszej pracy około nich właśnie skupia zainteresowanie swoje i ucznia.

Oprócz wyżej wspomnianych korzyści, jakie odnosi nauczyciel a pośrednio i uczeń z testowania, daje ono uczniowi jeszcze korzyść bardziej bezpośrednią. Uczeń otrzymuje z powrotem poprawiony przez nauczyciela test. Test ten daje mu obraz jego półrocznej pracy. Tu jest punkt wyjścia do zaprojektowania pracy na najbliższy okres czasu, tu jest punkt wyjścia do wskazania uczniowi celowości jego najbliższej pracy, tu jest moment wychowawczy: praca ucznia staje się celowa i planowa.

Na zakończenie wspomnieć warto, że arkusz testowy oddany uczniowi i zaniesiony przez tegoż do domu jest w ręku rodziców kontrolą zdobytych przez dziecko wiadomości, pozwala rodzicom wniknąć w istotę pracy dziecka a zatem zbliża rodziców ze szkołą co w całokształcie dorobku szkolnego nie jest również pozycją bez znaczenia.

Sekcja współpracowała z poradniami pedologicznymi, w szkołach prowadzone były „charakterystyki" dzieci trudnych do prowadzenia. Formularz do charakterystyk opracowała i wydała również konrefencja rej. VI.

Nauczycielstwo rejonu VI zżyło się z pracą testową, a nabierając stopniowo doświadczenia, stara się doskonalić zarówno same testy, jak sposób ich przeprowadzenia a nadewszystko sposób omawiania ich i wykonywania w pracy szkolnej.

Łącznikami między konferencją a szkołą byli przedstawiciele poszczególnych szkół w każdej z sekcyj.

Rejon VII

(Inspektor p. St. Paliński; przew. Konf. rej. kol. K. Staszewski).

Prace konferencyj rejonowych rejonu VII-go ujęte były w ramach trzech komisyj: 1) Psychologiczno - wychowawczej; 2) Dydaktycznej i 3) Kierowników szkół powszechnych.

K o m i s j a p s y c h o l o g i c z n o - w y c h o w c z a podzieliła swe prace między trzy podkomisje:

A. P o d k o m i s j a p s y c h o l o g i c z n a prowadziła dwa działy pracy: 1) badanie zagadnienia dzieci trudnych (przew. p. dr.

M. Kaczyńska); 2) opieka psychologiczna nad abiturientami szkół powszechnych, (przew. p. J. Bużycka).

Zadaniem pierwszego działu było stworzenie ściślejszej współpracy między nauczycielstwem szkół VII-go rejonu a psychologiem szkolnym. W tym celu p. dr. Kaczyńska wygłosiła dwa referaty: 1) Co to jest charakter i jak się kształtuje. 2) Wpływy otoczenia na formowanie się charakteru. W związku z tymi referatami opracowany był kwestionarjusz charakteriologiczny, który otrzymały osoby bardziej interesujące się danym zagadnieniem.

Poza tym zorganizowano konferencję rejonową dla nauczycieli i kierowników, na której wygłosili referaty: p. Kaczyńska: Analiza trudności, jakie dzieci t. zw. trudne nastręczają szkole, typu dzieci trudnych i środki zaradcze; p. Jiruska: Środki wychowawcze, które szkoła może stosować w stosunku do dzieci trudnych; p. Szeląg: Dzieci trudne, które przekroczyły wiek szkolny.

Zadaniem drugiego działu pracy było rozszerzenie zakresu opieki nad młodzieżą, kończącą szkołę. W tym celu opracowano i rozdano kierownikom szkół ankietę w sprawie abiturientów szkół powszechnych, sprawdzono, w jakiej mierze jest stosowane poradnictwo zawodowe. Komisja zebrała dane dotyczące 700 abiturientów szkół praskich. Młodzież kierowana była do Poradni Zawodowej Oddziału Grodzkiego Z. N. P. w Warszawie, gdzie opiekę nad nią roztaczała p. Popławska.

Podkomisja wychowawcza pracowała w dalszym ciągu nad zagadnieniem programu pracy wychowawczej i planu jego realizacji, kładąc szczególny nacisk na zagadnienie samorządu uczniowskiego w szkole powszechnej.

W związku z powyższym członkowie podkomisji wzięli udział w referacie p. Kaczyńskiej p. t. Co to jest charakter. Poza tym przedyskutowano referaty: Stosunek wychowawczy do środowiska społecznego, Samorząd uczniowski i możliwość jego zastosowania w szk. powszechnej.

Podkomisja zorganizowała 2 hospitacje szkół, interesując się specjalnie zagadnieniem organizacji i form samorządu uczniowskiego w szkołach hospitowanych. Przewodniczącą była kol. Starościakowa .

Podkomisja badania środowiska pod przewodnictwem kol. T. Adamczaka, po zeszłorocznych przygotowaniach prowadziła w dalszym ciągu pracę, zdążającą do opracowania monografii Pragi. W tym celu zorganizowała 6 zebrań, w czasie których

zreferowano i omówiono następujące zagadnienia: Stosunek wy=chowawcy do środowiska społecznego, podział pracy naukowej mię=dzy szkoły, ustalenie zagadnień, które winny być uwzględnione w opracowaniu monograficznym Pragi, przygotowanie ankiety, mającej za zadanie zbadanie środowiska praskiego od strony stosunków spo=łeczno = gospodarczych, opracowano i wydrukowano bibliografię Pra=gi, przygotowano fragmenty szczegółowej mapy Pragi, z których kar=tograf przygotowuje mapę w całości, omówiono metody pracy.

Prace podkomisji kontynuowane będą jeszcze przez dwa lata. Ogólne przewodnictwo komisji psychologiczno = wychowawczej spo=czywało w rękach kol. H. Starościakowej.

Komisja dydaktyczna obejmowała następujące podkomisje: 1) klas niższych, 2) klas wyższych, 3) zajęć praktycznych i rysunku, 4) muzyki i śpiewu.

Podkomisja klas niższych pod przewodnictwem p. Mondszajówny zorganizowała odczyt dla nauczycielstwa szkół praskich z udziałem 140 osób. Odczyt p. t. Badanie środowiska przez dzieci, wygłoszony przez p. Mondszajównę ilustrował metody orga=nizacji pracy w doświadczalnej szkole powsz. Nr. 126 i wywołał ożywioną dyskusję. Trzy lekcje praktyczne były ilustracją zagadnie=nia zreferowanego przez prelegentkę.

Podkomisja klas wyższych zorganizowała 3 lekcje praktyczne, będące ilustracją zasad związanych z przygotowaniem do wypracowania i samą techniką przeprowadzania wypracowań. Lekcje te przeprowadziła p. instr. Brzezińska.

Metodę nauczania historii w klasie VI=ej zilustrowała na lekcjach p. Wysznacka.

Jak przeprowadzać ćwiczenia słownikowe pokazała p. instrukt. Rytlowa. Jak wykorzystać zbiory muzealne w nauczaniu historii zilu=strował dr. Malinowski, kustosz Muzeum Narodowego w Warsza=wie.

Frekwencja na lekcjach i odczytach wahała się od 150 do 60 osób .

Podkomisja zajęć praktycznych i rysun=ku, opierając swą pracę na zasadach samokształcenia, przepraco=wała na 10 posiedzeniach programy zajęć praktycznych w klasach wyższych (kol. Błaszczyński), ćwiczenia rysunkowe w różnych kla=sach (kol. Koszałka).Podkomisja zajęła się urządzeniem i dekoracją

wystawy P. C. K. młodzieży na Pradze, odnosząc poważny sukces artystyczny. Przewodniczącym Podkomisji był p. Błaszczyński.

Podkomisja muzyki i śpiewu pod przewodnictwem kol. J. Rulewicza prowadziła w roku sprawozdawczym b. ożywioną pracę. Przeprowadzono 4 lekcje praktyczne: w kl. IV i VI lekcję śpiewu, 2 lekcje dyrygowania chórem. Lekcje te odbyły się w godzinach szkolnych. Poza tym odbyto 2 lekcje w godzinach pozaszkolnych z udziałem słuchaczy Nauczycielskiego Wydziału Państwowego Konserwatorjum. Po referatach podstawowych opracowano repertuar dla poszczególnych klas.

Chcąc podzielić się wynikami prac poszczególnych kolegów ze społeczeństwem i nawiązać z tym społeczeństwem kontakt, Podkomisja zarganizowała następujące uroczystości: 1. Międzyszkolną uroczystość Święta Niepodległości w szkole na ul. Otwockiej. 2. Podobną uroczystość w kinie Praga. 3. Żałobną akademię w rocznicę zgonu Pierwszego Marszalka Polski Józefa Piłsudskiego. 4. Uroczysty popis chórów i orkiestr szkół powszechnych praskich.

Próby generalne tych uroczystości wyzyskane były jako audycje dla starszej młodzieży szkół powszechnych. Zaznaczyć należy, że uroczystości te zdobyły ogromną frekwencję publiczności i z zasady zaszczycane były obecnością wybitnych przedstawicieli władz.

Komisja kierowników szkół powszechnych. Przewodnictwo tej komisji spoczywało w rękach p. podinspektora St. Palińskiego.

Komisja odbyła 12 plenarnych zebrań, na których omawiano programy różnych przedmiotów z punktu widzenia zdobytych doświadczeń, sprawy administracyjne i organizacyjne.

Omówiono i przepracowano następujące sprawy: 1) Program języka polskiego. 2) Program rachunków z geometrią. 3) Program historii(przy współudziale p. inst. Martynowiczówny. 4) Hospitacja szkoły przez kierownika (praktycznie i teoretycznie). 5) Organizacja wychowania w szkole (połączona z hospitacją jednej ze szkół). 6) Formy pisania spostrzeżeń. 7) Ćwiczenia słownikowe (z udziałem p. instr. Rytlowej). 8) Udział w wycieczce dydaktycznej do Muzeum Narodowego. 9) Wycieczka na wystawę „Warszawa przyszłości“. 10) Aktualne sprawy administracyjne i organizacyjne.

W posiedzeniach Komisji prócz kierowników publicznych szkół brali udział wszyscy kierownicy szkół prywatnych na Pradze.

Kiedy się to wreszcie skończy?

Od kilku lat jesteśmy świadkami przykrych zjawisk. Mamy w stolicy kilkadziesiąt tysięcy biednych głodnych dzieci, mamy ustawowych i prywatnych „opiekunów" tej dziatwy. Ale głodne dzieci nie wiedzą, czy jutro dostaną zupę w szkole, a „opiekunowie" nie mogą się naradzić, kto za tę zupę obowiązany jest zapłacić, a kto ją rozdać. Najgorzej z tą zapłatą. Mamy dwa wydziały Opieki Społecznej: przy Komisarjacie Rządu, (Min. Opieki Społecznej) przy Zarządzie Miejskim; mamy Fundusz Pracy i Ubezpieczalnię. Na czyjej głowie winna spocząć troska o zdobycie prawie miliona złotych rocznie na dożywianie dzieci szkolnych? Zdawałoby się, iż w pierwszym rzędzie obowiązek ten spada na Zarząd Miejski, jako gospodarza Miasta. A tymczasem w budżecie Zarządu Miejskiego na dożywianie przeznaczono aż... 100 tysięcy zł. (Wystarczy to na jeden miesiąc dożywiania).

Inne instytucje i urzędy dopiero „rozejrzą się". A szkoły już alarmują Radę Szkolną, czy będzie w tym roku dożywianie i kiedy się zacznie, bo dzieci głodne.

Dzieci głodne, uczyć się nie mogą, a „czynniki" spokojnie rozglądają się: kto ma dać?, ile ma dać? i czy wogóle ma dać?

Może coś dadzą na **listopad,** ale w **grudniu** — zobaczymy, może kapną coś w **lutym,** ale **marzec** niepewny. Najgorszego gatunku **filantropia** jakichś dobrodziejstw w stosunku do żebraków. A przecież z tych „żebraków" mają wyrosnąć światli obywatele, patrioci, a przecież ci „żebracy" to oficjalnie uznany największy skarb każdego państwa.

O tak, potrafimy pisać i wymiawiać słowo Dziecko przez duże d, ale na odczytach, herbatkach, uroczystościach. Gdy jednak chodzi o łyżkę strawy dla dziecka, nie ma kto pokryć tego wydatku. I nie ma kto uspokoić dziecka, że dostanie ono zupę nietylko w grudniu, ale i w lipcu, że przez cały rok nie zazna głodu. Boć z półkoloniami jest ten sam taniec, co z dożywianiem i stan „rozglądania się" trwa tam nawet po zakończeniu półkolonij.

Do kłopotliwego pytania „kto ma dać?" przyłącza się jeszcze jedno ważne zagadnienie, powodujące prawdziwy zamęt w opiece nad dzieckiem: kto ma być **szafarzem** zdobytych funduszów? Przecież to musi być filantropia głośna, żeby dziecko wiedziało, że nie Opieka, nie Rada Szkolna daje mu zupę, ale właśnie „czynnik", podany

może nawet z nazwiska, imienia i adresu mieszkania prywatnego. Tej właśnie prywaty, ambicyjek, kulis, stanowczo jest za dużo w całej akcji niesienia pomocy dziecku.

Dlaczego np. Rada Szkolna nie może nadal prowadzić dożywiania w szkołach powszechnych, lecz jakieś inne ciało społeczne, które nb. wbrew czyichś wysiłków już od pół roku nie może ujrzeć światła dziennego. A zresztą dziecku i nam obojętne jest, kto będzie rozdawał owe zupy, byleby je rozdawał bez gestu filantropijnego wobec dziecka i jego rodziców.

Rada Szkolna nie budzi pod tym względem żadnych zastrzeżeń. A zresztą, czyż akcja półkolonijna nie przekonała, kogo należy, kto tę akcję najlepiej i najtaniej przeprowadzić potrafił? Więc po co do kłopotów finansowych wprowadzać zamęt organizacyjny? Przecież to tylko podniesie koszta administracyjne i wątpliwe, czy pogodzi różne „czynniki" subsydiujące akcję letnią i zimową.

Ktokolwiek przejmie akcję dożywiania, musi już dziś wiedzieć, jak ta akcja ma wyglądać. To że dożywiać będzie trzeba 30—35 tysięcy dzieci — jest pewne. Niepewne są finanse, niezbędne na ten cel. Ta niewiadoma musi niepokoić każdego, kto bez patosu widzi w dziecku człowieka.

Dlatego pytamy, kiedy wreszcie w Warszawie skończy się chaos w dziedzinie niesienia pomocy dziecku ; kiedy ta pomoc stanie się obowiązkiem a nie kaprysem, filantropią?

Syndykat dziennikarzy a „herbatki"

W czasie tegorocznych ferii letnich Syndyat Dzienikarzy w Warszawie wydał odezwę do instytucyj i organizacyj społecznych, aby te zaprzestały ugoszczania prasy na różnych herbatkach — konferencjach prasowych.

Bo istotnie w ostatnich latach system „herbatek" rozpowszechnił się bardzo. Sięgał on nietylko do prasy, ale i do nauczycielstwa.

Te herbatki, choćby na Ratuszu, rażą nauczycielstwo. Boć stwarzamy specjalne komitety pomocy dzieciom, kwestujemy na ulicach, po domach, prosimy zakłady gastronomiczne o łyżkę zupy dla głodujących dzieci, Rada Szkolna nie może przekroczyć kwoty 11 gr. na dzienne dożywianie dziecka, z braku funduszów świetlice likwidowane są już w kwietniu.

A tymczasem na jedną tylko herbatkę zaprasza się około 1000 osób i to osób, do których w sprawach szkolnych można śmiało mówić i bez „poczęstunku". Ciekawe referaty nic na tem nie stracą, a nieciekawych i herbatka nie poprawi.

„Surowe życie" trzeba zacząć przedewszystkiem tam, gdzie w grę wchodzi grosz publiczny. Herbatka nie otworzy ani nie zamknie serc i oczu prasy czy nauczycielstwa, ale pieniądze nie wydane na herbatkę, mogą się stać kluczem do zdrowia i siły najbiedniejszych dzieci.

Takie jest zdanie nauczycielstwa, które całkowicie solidaryzuje się ze stanowiskiem Syndykatu Dziennikarzy.

Kronika i Różne

Zmiana na stanowisku Kuratora

O odchodzącym kuratorze naszego Okręgu p. Ignacym Pytlakowskim nauczycielstwo warszawskie zachowa dobrą pamięć. Zasłużył bowiem na to swym życzliwym i wysoce taktycznym stosunkiem do nauczycielstwa.

Na miejsce ustępującego kuratora powołany został p. W. Ambroziewicz, dyrektor państwowego gimnazjum im. St. Batorego w Warszawie.

Z Rady Szkolnej

Mimo znanych decyzyj Zarządu miejskiego w Warszawie, Rada Szkolna istnieje nadal, otrzymując subwencje od tegoż Zarządu i nie uszczuplając zakresu dotychczasowej swej działalności. Na miejsce brakujących członków Rady weszli: pp. E. Rudziński, Warchołowa i kol. W. Wróblewska. Na posiedzeniu plenum Rady w dn. 30 sierpnia b. r. powołano nowe prezudium w składzie: prezes L. Suda, wiceprezes Cz. Jędraszko, sekretarz — vacat (miejsce to plenum zarezerwowało dla delegata nauczycielstwa), członek wydziału — R. Buczowski. Do czasu wyboru delegata nauczycielstwa, funkcję jego pełnić będzie zastępczo kol. W. Wróblewska.

Nowy spis publ. szk. pow. w Warszawie

Już w miesiącu wrześniu ukaże się nowy wykaz publicznych szkół powsz.

Ś. p. Marian Jumborski

Dnia 9 września b. r. zmarł w Warszawie przeżywszy 51 lat, ś. p. Marian Jumborski, profesor szkół średnich, bojownik o niepodległość Polski. wybitny pedagog i wielki przyjaciel młodzieży.

Wczasie strajku szkolnego w roku 1905 odegrał wybitną rolę jako członek komitetu młodzieżowego. Organizował tajne nauczanie w Pułtusku. Po przyjeździe do Warszawy brał udział z ramienia PPS. w zamachu na Skałłona. Podczas wojny był więziony przez bolszewików w czerezwyczajce. W drodze wymiany powrócił do Polski, zrywając się znowu do akcji czynnej w 1920 r.

Po powrocie do kraju poświęcił się pracy nauczycielskiej. Jako profesor matematyki wykładał początkowo w gimnazjach na Podlasiu i w Chełmie, skąd w 1930 r. przeszedł na stanowisko profesora gimnazjum państwowego im. Stefana Batorego w Warszawie.

Do Z. N. P. Zmarły należał od chwili połączenia się Zw. Naucz. Szk. Śr. z naszą organizacją.

Cześć Jego pamięci!

Od dnia 2 do 10
października r. b.
Odbędzie się

Tydzień Szkoły Powszechnej

W akcji **Tygodnia** weźmy jak najbardziejcz ynny udział

To i Owo

Herbatka

Takiego wójta jak w Głodomórce trzeba szukać ze świecą Jak było przed jego urzędowaniem — lepiej nie mówić, bo już o tym dużo inni powiedzieli. Bo co to byli za wójci! Nie tylko że na wódkę z szarym człowiekiem nie chodzili, ale nawet od herbaty każdy z nich stronił. A teraz? Oho, teraz z wódką nie przelewa się, ale co do herbaty, to nic zarzucić nie można. (Mówimy tu o wójcie, a nie o herbacie).

Przecież drzwi urzędu gminnego nie zamykają się, samowary ze stołów nie schodzą. (Nie masz, jak herbata z samowara!) Bo to rano pili Strzelcy, w południe Sokoli, wieczorem Straż Ogniowa; kiedy indziej służba dworska i domowa, Koło młodzieży, Koło rolników małorolnych i bezrolnych i t. p. To też przez progi gminne przewalały się tysiące ludzi. I oto w ciągu kikunastu dni nie było chyba takiej organizacji któraby po kilka razy nie korzystała z herbatki pana wójta. A, przepraszam, nie skorzystali z dwukrotnych zaproszeń nauczyciele gminy Głodomórki.

— Źle, — pomyślał pan wójt. Więc zaprosił nauczycieli jeszcze raz, ale już urzędowo. Zaproszenie kończyło się tak mniej więcej: „...nieusprawiedliwiona nieobecność może pociągnąć za sobą przykre konsekwencje służbowe" i t. d. Więc... nie poszli, ale w zastępstwie posłali gromadę najbiedniejszych, stale głodnych i źle odzianych dzieci szkolnych. Oj, podjadły sobie dzieciska, podjadły! Oj, codzień chodziłyby do gminy na takie dobroći. Ale cóż, nauczyciele już więcej razy na herbatki nie proszono! Szkoda.

Adres Redakcji i Administracji:

Warszawa, Wybrzeże Kościuszkowskie 35. Tel. 5-87-29.

Członkowie Oddz. Warszaw. Zw. N. P. otrzymują „Głos Warszawski" bezpłatnie. Prenumerata „Głosu Warszawskiego" wynosi: rocznie 5 zł., półrocznie 3 zł. numer pojedyńczy — 50 gr.

Cena ogłoszeń: Cała strona 100 zł., 1/2 str. 50 zł., 1/4 str. 30 zł., 1/8 str. 15 zł. Drobne po 10 gr. za wyraz

Redaktor odpow. oraz wydawca z ramienia Zarządu Oddz. Warszaw. Zw. N. P.

STANISŁAW DOBRANIECKI.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

Druk. „SPOŁECZNA", Pl. Grzybowski 3/5, tel. 205-80.